

Vinterraps sortspjece 2024

31. maj 2023

Vinterraps og sortsvalg efterår 2023

Vigtigt at have fokus på ved valg af vinterrapssort:

1. **Et stort og stabilt udbytte af frø gennem flere års forsøg**
2. **God vinterfasthed**
3. **Passende højde ved høst**
4. **Lav modtagelighed mod Phoma (rodhalsråd)**
5. **Lav modtagelighed mod lys bladplet**
6. **Tolerance overfor rapsrødsot**
7. **God dryssefasthed (skulpeopspringsresistens)**
8. **Pris på udsæd og behov for vækstregulering**

Det skal også indgå i sortsvalget om man vælger linje- eller hybridssorter.

Det er tilladt at bruge egen udsæd af linjesorter.

LandboNord | Ring 96 24 24 24 | www.landbonord.dk

LandboNord

Etablering og vækstbetingelser

Vinterraps etableres om muligt i den første halvdel af august måned, og der må aldrig sjuskes med etableringen af raps. Når rapsen er veletableret, kan den gro fra en stor del af ukrudtet. Senere såning end medio august er usikker og lykkes kun med et mildt efterår. I Nordjylland vil det optimale såtidspunkt i de fleste tilfælde være fra d. 5. – 15. august.

Er rapsen etableret senest medio august tilføres 60 – 80 kg N/ha, ved senere såning tilføres 40 – 60 kg N/ha. Gødning ved såning giver raps et forspring overfor ukrudt.

Raps egner sig ikke til meget svær jord samt våd og kold jord, hvor etableringen er vanskelig.

Der tilstræbes 30-40 planter pr. m², dermed svarer 1 sæk med rapsfrø til udsæd på 4-4,5 ha. Normalt vil dette opnås med 1,5-3 kg udsæd pr. hektar. Husk, at der er forskel på frøvægt.

Ved såning efter 15. august, tilstræbes 50 planter pr. m².

Bejdsning

Bejdsning for jordlopper har ret kortvarig virkning, idet den varer, kun indtil rapsen har ca. 1 løvblad, så effekten er ret kortvarig.

Sædskifte og modtagelighed/resistens

Der skal være 5 rapsfrie år i et fornuftigt sædskifte.

I et presset sædskifte kan rapsen angribes af kålbrok og kransskimmel (verticillium).

Tolerance overfor kålbrok

Racespecifik tolerance overfor kålbrok findes i 4 af sorterne, men alle 4 sorter har formentlig samme resistensbaggrund, derfor bør du kun satse på disse sorter på arealer, hvor du ved, at der forekommer kålbrok.

Selvom du vælger en sort med tolerance overfor kålbrok, må du aldrig gå på kompromis med, at der skal være 5 rapsfrie år i sædskiftet. Kalk gerne såbedet før såning, det hæmmer også kålbrok ifølge LandboNords Landsforsøg 2022.

Tolerance overfor rapsrødsot

Nogle af sorterne er tolerante overfor rapsrødsot. Det er en virussygdom, som spredes af bladlus om efteråret. Store tab er ikke almindelige, og i sortsforøg ser man ikke, at de tolerante sorter giver større udbytte end de øvrige sorter.

Gråskimmel

I 2021 var der været store angreb af gråskimmel i sorter med skader af frost i marts. Nogle sorter har været særligt modtagelige.

Se vitalitet og plantebestand i tabel 3 som er vores karakter fra LandboNords sortsforsøg 2021. Angrebet er vurderet i maj 2021.

På egne med sen nattefrost er det nødvendigt at vælge en sort med bedste plantetal.

Anbefaling til tidlig eller sen såning ifølge sortsrepræsentant

I tabel 3 fremgår det, om repræsentanten anbefaler sorterne til tidlig eller sen såning. Sorter, der anbefales til sen såning, har en hurtig udvikling om efteråret.

I Nordjylland foretrækker LandboNord, at sorten er egnet til sen såning, selv om vi sår den i første del af august. Det skyldes, at vi oftere ser for svage raps end at rapsen er blevet for kraftig.

Billede 1. Vinterrapssort med god vitalitet, som fik frostskaide i marts og derpå blev angrebet af gråskimmel. Foto 19. maj 2021 Sofie Olesen

Billede 2. Vinterrapssort med lille vitalitet og frostskaide i marts. Foto 19. maj 2021 Sofie Olesen

Vinterraps 2023	Forholdstal for udbytte, hkg frø af standardkvalitet Landsforsøg,			Pct. olie i tørstof	Dato for begyndende blomstring	Afgørde-højde ved høst	Kar. f. lejesæd (0- 10*)	Skulpeopspnings- resistens	Såning*	Forhandler
År	2022	2021	2020	2022	2022	2022	2022			
Fs**	7	6	5	1	7	7	6			
Blanding	100	100	100	51,3	26-04	137	2,1	-	-	-
Butterfly ***	99	100	98	51,3	27-04	140	0,6		T	HK
DK Exbury	99	105	-	51,7	28-04	146	1,6	Ja	T-M	DLA
DK Exlevel	102	102	104	51,3	27-04	149	1,4	Ja	T-M	DLF
DK Exsteel	101	101	107	51,9	28-04	150	0,7	Ja	M-S	DLG
Harvard	102	-	-	51,7	29-04	173	0,2	Ja	S	DLF
Haugustina	100	105	109	51,3	28-04	144	1,4	Ja	T-S	DLG
Hodysse	101	106	105	51,9	27-04	156	0,4	Ja	M-S	HK
KWS Heikos	104	106	-	51,8	28-04	161	0,6	Ja	T-M	HK
KWS Mikados	104	-	-	51,8	29-04	162	0,3	Ja	T-M	HK
LG Academic	101	-	-	51	26-04	152	0,9	Ja	T-M	DLF
LG Adeline	104	-	-	50,6	27-04	142	1,3	Ja	M-S	DLG
LG Armada	103	-	-	51,7	29-04	152	0,8	Ja	T-M	DLA
LG Auckland	99	110	112	51,2	26-04	141	1,9	Ja	M-S	DLA
LG Austin	97	110	-	50,9	26-04	134	2,6	Ja	T-S	DLG
LG Aviron	99	111	115	50,6	26-04	136	2,1	Ja	M-S	DLF
Murray	103	105	-	50,8	26-04	150	0,9		M-S	DLF
PT303	97	99	112	52	29-04	160	0,3	Middel	M-S	DLA
PT315	102	-	-	52,9	27-04	151	1	Ja	M-S	DLA
Turing	105	104	-	50,5	26-04	138	1,4		M-S	DLA
V367OL	94	94	104	51,6	26-04	135	1,7	Ja	T-S	DLG
Zoe	103	-	-	51,1	25-04	144	0,8		T-M	HK

* T: Tidlig såning, M: Middeltidlig såning, S: Sen såning

** Antal forsøg udført i pågældende måling

*** Linje sort, resterende er hybrid

Blanding var i 2022 DK Expansion, Hitaly, LG Aviron, PT302

**LandboNord anbefaler blandt sorter med 3 år i Landsforsøg:
LG Aviron, Haugustina, LG Auckland.**

**Blandt sorter med 2 år i Landsforsøg:
Murray, Turing, LG Austin og KWS Heikos.**

Sorter med kun 1 år i Landsforsøg er mere usikre.

LandboNord | Ring 96 24 24 24 | www.landbonord.dk

Der er få sorter som er tolerante overfor kålbrot, de ligger dog ikke så højt i udbytte. Der må aldrig indgås kompromis med et sundt sædskifte, da kålbrot er svært at slippe af med igen.

Sort	Sortinfo, Landsforsøg 2022						Forædleroplysninger			Sælger
	Frøudb. std.kval.	Frøudb. std.kval.	Pct. olie i tørstof	Lys bladplet (%) dækning på blade	Plantehøjde (cm)	Lejesæd (kar. 0 - 10)	Skulpeop-springs-resistens	Raps-rødsot tolerance	Såning*	
DK Plasma	92	5.820	50,8	2,8	160	1,5	Ja		M-S	DLG
LG Scorpion	91	5.719	50,7	1,3	158	1,7	Ja	Ja	M-S	DLF
Crossfit	Først i forsøg til høst 2023						Ja	Ja	M-S	HK
Creed	(101)**		(50,2)**						M-S	DLA

*: Velegnet til T: Tidlig såning, M: Middeltidlig såning, S: Sen såning

** : 2021 værdier

LandboNord anbefaler blandt kålbrot-tolerante sorter: Creed, medens LG Scorpion var mere usikker til overvintring. (Se tabel 3).

Vi har i 2022 haft forsøg med muligheden for at hæmme kålbrot med kalk, i en mark der ikke har været raps i i 10 år. Der var stadig kålbrot i marken, og kalk kunne ikke hæmme alt smitte.

Billede 1. Kålbrot i ubehandlet parceller. Foto. Sofie Olesen

Tabel 2. Der er kun taget sorter med, som også indgår i listen ovenfor.
LandboNord foretrækker at sorterne blomstrer tidligt.

Dato for begyndende blomstring i Børglum forår 2023	
År	2023
Blanding	2-maj
Butterfly linjesort	udgået
DK Exbury	3-maj
DK Exlevel	7-maj
DK Exsteel	7-maj
Harvard	8-maj
Haugustina	4-maj
Hodysse	6-maj
KWS Heikos	3-maj
KWS Mikados	5-maj
LG Academic	8-maj
LG Adeline	2-maj
LG Armada	7-maj
LG Auckland	2-maj
LG Austin	2-maj
LG Aviron	2-maj
Murray	2-maj
PT303	8-maj
PT315	3-maj
Turing	2-maj
V367OL	3-maj
Zoe	2-maj

Resultater fra LandboNords sortsforsøg i vinterraps

Vi kunne i 2021 se nogle forskelle i vores vinterrapssortsforsøg, primært i foråret med følsomhed for den lange periode med ustadigt vejr og gentagen tilbagevendende frost. Det medførte at der i nogle sorter var flere planter gået ud.

Tabel 3. Dyrkning, resultater fra Sortsforsøg i Løkken 2021, over 80 sorter.

Vinterrapssorter LandboNords sortsforsøg 2021	Vitalitet, forår begyndende vækst	Plantebestand, forår
	Meget vigtigt for udsatte marker	
Blanding*	8	7
Butterfly	8	8
Creed	8	8
DK Exlevel	8	7
DK Exsteel	6	7
Haugustina	7	7
Hodysse	7	7
KWS Heikos	9	8
LG Auckland	8	7
LG Austin	7	7
LG Aviron	7	7
LG Scorpion	6	6
Murray	9	8
PT303	8	7
Turing	7	8
V367OL	7	8

Bedømmelse af vitalitet/sundhed af planterne, karakter 0-10, 0 dårlig vitalitet – 10 god vitalitet

Plantebestand forår karakter 0-10, 0 ingen planter – 10 alle planter overvintret